

Introduktion af Basic Income tanken i Danmark
”Oprør fra midten”, Gyldendal 1978

K. Helveg Petersen, 1909-1997

Villy Sørensen, 1929-2001

Niels I. Meyer, 1930-

Kort biografi

Forfatter-trekløveret Meyer, Helveg Petersen og Sørensen til debatbogen ”Oprør fra midten” var uden tvivl afgørende for denne bogs gennemslagskraft. Den udkom i et oplag på 100.000 i løbet af et år. Niels I Meyer er en fremtrædende fysiker, der var kendt som fortaler for vedvarende energiteknologier, Kristen Helveg Petersen var en respekteret radikal politiker med sans for idépolitikens betydning, og Villy Sørensen var en kendt litterær filosof. Det var denne bog, der gjorde begrebet borgerløn kendt og debatteret i Danmark, skønt behandlingen af ideen i selve bogen ikke var særlig omfattende. Det var først den senere Midteroprørsbevægelse, der underkastede borgerlønstanken en nærmere analyse.

Dokumentation

s. 116.

Analyserne peger på en række forudsætninger som må opfyldes i et kommende samfund, hvis det skal virke som en frugtbar basis for menneskelige aktiviteter og fællesskab: demokratisk medansvar, personlig frihed, økonomisk lighed, økologisk ligevægt, solidaritet med andre grupper (nationalt og globalt). Vi har kaldt et samfund med disse grundtræk for et humant ligevægtssamfund...

Introduktion af Basic Income tanken i Danmark
”Oprør fra midten”, Gyldendal 1978

Overgangen til det humane ligevægtssamfund bør af menneskelige og teknisk-økonomiske grunde ikke gennemføres for brat og drastisk. Den bør af menneskelige og økologiske grunde heller ikke gennemføres for langsomt. Derfor vil beskrivelsen i dette kapitel svare til en periode, som falder en til to generationer ud i fremtiden, d.v.s. et stykke ind i næste århundrede....

s. 117.

Menneskene i det nye samfund et stykke ind i det 21. århundrede har fundet sammen i mange forskellige familiemønstre og produktionsformer. Det enkelte menneske har en udstrakt personlig frihed til at indrette sin tilværelse, når blot der tages hensyn til samfundets grundregler. I praksis er denne personlige bevægelsesfrihed bl.a. sikret gennem tildeling af borgerløn til alle. Borgerlønnen dækker de minimale leveomkostninger, således at ingen er tvunget til at påtage sig lønnet arbejde. De der ønsker en højere materiel levestandard er sikret retten til lønnet arbejde i et vist omfang.

Hovedstammen i det danske erhvervsliv er fællesvirksomheder, hvor alle ansatte har medindflydelse. Fællesvirksomhederne ejes af samfundet, men i det daglige er ansvaret overladt til

s. 118.

Medarbejderne. Samfundets overordnede interesser er repræsenteret i virksomhedens bestyrelse. Alle ansatte i en fællesvirksomhed har samme timeløn.

Selvom enhver, der ønsker det, er garanteret arbejde, har ingen dog krav på det samme arbejde hele sit liv. Tværtimod tilstræber man, at alle får lejlighed til at beskæftige sig med varierende opgaver – både af teoretisk og praktisk natur. Gennem indførelse af personlig borgerløn, fleksibel arbejdstid og ligestilling af arbejde i og uden for hjemmet er der opnået lige personlige muligheder (og belastninger) for de to køn.

Der er ingen skarp adskillelse mellem arbejde, uddannelse og fritid – alle aktiviteter sigter på at tilfredsstille menneskets behov. De samfundsopgaver, som det er nødvendigt at få løst – men som

Introduktion af Basic Income tanken i Danmark
”Oprør fra midten”, Gyldendal 1978

ingen er særligt interesserede i – klares gennem en solidarisk værnepligtordning, eller i særlige tilfælde gennem en højere timeløn....

s. 127.

X-købing har ligesom andre kommuner en del arbejde, som ikke er særlig eftertragtet. Det skyldes især, at mange finder det for kedeligt og rutinepræget. Den slags arbejde findes både inden for produktions- og servicesektorerne, selvom man har søgt at reducere det mest muligt.

Problemet er løst ved at alle mellem 15 og 25 år har pligt til at arbejde en vis periode med disse opgaver (en slag social værnepligt). Dette administreres af lokalsamfundene og kommunen, og så vidt det er muligt tages der hensyn til den enkeltes interesse, fysiske styrke, familieforhold og personlige arbejdsplaner ved fordelingen af den sociale værnepligt. I visse tilfælde har særlig ubehageligt arbejde været kombineret med en højere timeløn. Imidlertid synes den solidariske værnepligtordning nu at være så generelt accepteret, at der næppe på længere sigt er behov for at bevar de specielle økonomiske tilskyndelser...

s. 131.

Bortset fra at boligpolitikken tilstræber forbindelse mellem mennesker (og ikke som før i tiden adskillelse af dem), begunstiger samfundet ikke nogle samlivsformer frem for andre. Et vigtigt middel til at sikre den personlige frihed på dette område er borgerlønnen, som tildeles enhver dansk statsborger fra fødslen. For børn under 15 år skal borgerlønnen dække minimumsudgifterne for et barn, der lever som almindeligt familiemedlem. Alle på 15 år og derover får en borgerløn svarende til de minimale leveomkostninger for en person i en selvstændig husholdning. Dermed er der ikke længere noget grundlag for den ”ejendomsret” til medmennesket, som den gamle kønsmoral værende om – samlivet kan udelukkende bygge på sympati og fælles interesser. Den økonomiske uafhængighed af ægtefællen har ikke øget, men formindsket antallet af skilsmisser, uden tvivl fordi familiemedlemmerne alle har opgaver både i og uden for hjemmet og derfor ikke behøver at slide psykisk på hinanden.....